

Lyngsjö kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

ANNA LINDQVIST – 2021-07-16

Lyngsjö kyrka

Degeberga-Everöds församling, Villands och Gärds kontrakt, Lunds stift
Kristianstad, Klockarejorden 1:1, Lyngsjö socken, Kristianstads kommun, Skåne län

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Lyngsjö kyrka är högt belägen i det öppna odlingslandskapet vid Vramsån, cirka en mil sydväst om Kristianstad. Kyrkan ligger väster om landsvägen, väg 19, mellan Simrishamn och Kristianstad, medan samhället är beläget öster om vägen. Landsvägen gick tidigare genom byn, men har rätats ut och passerar nu väster om byn. På bevarade skifteskartor ligger kyrkan och byn åtskilda. Det är oklart huruvida kyrkan i äldre tider legat mitt i byn eller avskild från byn. Det ensliga läget vid ån och på avstånd från byn kan eventuellt höra ihop med en medeltida sätesgård. I forskningsprojektet *Kulturlandskapet under 6000 år*, det s k Ystadsprojektet, har några kyrkor undersökts, som t ex Bjäresjö kyrka och Sjörups gamla kyrka, och det har konstaterats att dessa kyrkor uppförts i närheten av huvudgården och därmed avskilda från byn. Genom forskningsprojektet som har haft som syfte att belysa sambanden mellan huvudgård, by och kyrka har Bjäresjö kommit att stå som modell för utvecklingen under medeltiden.

Flygbild över Lyngsjö kyrkoanläggning från sydöst med Vramsåns meanderslingor norr om kyrkan. Foto: Pär-Martin Hedberg, 2014.

Östra delen av Lyngsjö socken tillhör Kristianstadslätten med bördig sandjord, medan den västra delen är mer backig. Jordbruk och boskapsskötsel har varit huvudnäringarna. Området är mycket fornlämningsrikt med flera bronsåldershögar som visar på en lång bosättningskontinuitet. Strax söder om kyrkogårdsmuren har en tidigmedeltida gravplats påträffats. En sten med runristningar påträffades 1992 inmurad i öppningen för den före detta

sydingången och grunden till en stenbyggnad framkom vid en arkeologisk undersökning 2018. Enligt äldre uppteckningar skulle det ha funnits en underjordisk gång till ett förfallet stenhus, som skulle varit beläget i sydöst.

Gärds härad hade till en början sin tingsplats i Lyngsjö, men i mitten av 1700-talet flyttades tingsstället och gästgiveriet till Nöbbelöv. Norr om byn finns en välbevarad stenvälsbro från 1765 över Vramsån. Vid bron finns även en helig källa, Sankta Helenas källa, vilken varit mycket välbesökt då vattnet ansågs helbräddagörande. I närheten låg även galbacken.

Östra Skånes järnvägar anlade runt sekelskiftet 1900 en bibana mellan Tollarp och Åhus med en hållplats förlagd vid Hommentorp, sydväst om kyrkan. Linjen lades ned redan 1936. Lyngsjö kyrka har varit annexkyrka till Köpinge kyrka.

Kyrkobyggnaden

Lyngsjö kyrka uppfördes av marksten och kalksten sannolikt under 1100-talets första hälft med långhus, kor med absid och sannolikt samtidigt eller strax därefter uppfördes ett brett västtorn. I tornets andra våning finns tre rundbågiga nischer bevarade på den östra väggen mot långhuset, vilka har tolkats ha hört till en emporvåning. Det finns flera olika teorier om emporens användningsområden. Den kan ha uppförts som ett avskilt utrymme för kyrkans byggherre eller för kringresande kungligheter att kunna övervaka mässan. En annan tolkning är att de varit en del i en liturgisk procession. Kenth Hansen, doktorand i historisk arkeologi i Lund, har delat in emporen i fyra typer, arkadempor, fönsterempor, läktarempor och kapellempor. I Lyngsjö kyrka finns i mitten en rundbågig altarnisch med rester av kalkmålningar, vilken omges av två rundbågiga öppningar. Dessa utgör de övre delarna av öppningar som varit ca 1,8 meter. De är snedställda in mot mitten av kyrkorummet och kan ha fungerat som fönsteröppningar. De har även stora likheter med den bevarade emporvåningen i Mariakyrkan i Vä, vilken Hansen menar kan ha en koppling till premonstratenserorden i Vä. Enligt Hansens resonemang skulle emporen i Lyngsjö ingå i kategorin kapellempor. Den norra öppningen är igenmurad, medan det i den södra finns en sekundär lucka in till långhusvinden. Delar av långhusets takstol av ek är dendrokronologiskt daterade, d v s årsringsdaterade, till 1165, men det finns även rester av en brandskadad äldre takstol. Kyrkorummet försågs under romansk tid med kalkmålningar, vilka fragmentariskt även finns bevarade ovan valven. Ytterligare kalkmålningar tillkom under 1300-talet. Under senmedeltiden tillbyggdes ett vapenhus på långhusets södra sida. Långhuset valvslogs under 1400-talets andra hälft och enligt Barbro Sundnérs undersökningar i projektet *Medeltida kyrkor i Skåne* murades emporvåningen samtidigt igen och den invändiga trappan på södra sidan ersattes av en ny utvändig trappa.

Under 1700-talet ombyggdes och förstärktes tornet, den södra muren ommurades och den utvändiga trappan togs bort. 1767, enligt tornets ankarjärn och enligt dendrokronologisk datering av klockbocken till 1754. År 1796 revs absiden och kyrkans tak belades med tegelpannor. Vid den byggnadsarkeologiska undersökning som utfördes i samband med en omputsning 1992 framkom att kyrkan även haft utvändiga dekorativa målningar. Enligt Barbro Sundnérs undersökningar ska nya fönsteröppningar tillkommit under 1700-talet och försetts med utvändiga kvaderimiterade målningar. Även tornets blinderingar försågs med dekorativa målningar i form av zig-zagmönster.

1827 togs en ny ingång till sakristian upp på korets östra sida och 1828 förstärktes tornet som lutade mot norr.

1863 utfördes en omfattande interiör och exteriör renovering, en ny huvudentré togs upp på tornets västra sida och sannolikt revs vapenhuset vid sydportalen. Kyrkobyggnaden försågs med större fönsteröppningar och nya fönster. Inredning och inventarier ommålades, altaruppsatsen försågs med en ny altartavla, som skänktes från Köpinge kyrka.

I slutet av 1800-talet fick långhuset nytt golv av cement och korets golv lades med viktoriaplattor, interiören försågs med nytt dekorativt måleri. År 1899 skedde förändringar i kyrkan enligt en påskrift på altaruppsatsen.

Lyngsjö kyrkas interiör mot öster. Fotograf och år okända. Bilden är hämtad från Riksantikvarieämbetets bild databas Kulturmiljöbild.

1937 lades samtliga tegeltak om.

Mellan perioden 1954–1968 utfördes större renoveringar efter ritningar av arkitekt Torsten Leon-Nilsson. Fasaderna putsades och kalkades. Korets ursprungliga romanska fönsteröppningar togs fram och rekonstruerades delvis och försågs med ekbågar. Interiören fick nytt tegelgolv 1968, bänkgavlarnas ekådring avlägsnades och inredningen ommålades. Kalkmålningarna togs fram av konservator Bertil Bengtsson, Linköping. År 1960 fick kyrkan en ny orgel, tillverkad vid A Mårtenssons orgelfabrik, Lund.

1976 renoverades fasaden under ledning av arkitekt Karl-Erik Persson. 1982 renoverades åter fasaden och taket försågs med nytt tegel under ledning av Jan Linderoth. 1992 omputsades kyrkan och byggnadsarkeologisk undersökning utfördes av Kristianstads länsmuseum. Dörrar och fönster lagades och ommålades. Konsult Gösta Andersson.

2001–2002 renoverades interiören, väggarna rengjordes och putslagades, inredningen målades och kalkmålningar och inventarierna konserverades av konservator Herman Andersson. Arkitekt Hans Ponnert.

Arkeologen och timmermannen Karl-Magnus Melin undersökte 2018 bland annat kyrkans takstolar i projektet ”*Historisk timmermanskonst i Lunds stift.*”

Exteriör

Lyngsjö kyrka är orienterad i öst-västlig riktning med långhus med högt rakslutet kor i öster och brett torn i väster.

Kyrkan är uppförd av gråsten med hörnkedjor och fönsteromfattningar av kalksten. Tornets västra delar har en låg skråkantad kalkstenssockel, medan övriga byggnadskroppar saknar sockel. Fasaderna är spritputsade med slätputsade omfattningar och avfärgade i vitt. Samtliga tak utgörs av sadeltak, korets tak är valmat mot öster, och är täckta med enkupigt rött lertegel.

Långhusets rundbågiga fönsteröppningar är försedda med blågråmålade spröjsade träfönster med korspost samt med en överliggande halvmåneformad båge. Några bågar på norra sidan har bevarade äldre beslag, s k duvnäbbsbeslag och härrör sannolikt från ombyggnationen 1863. Fönsteröppningarna har solbänkar av kalksten. Koret har fyra medeltida rundbågiga fönsteröppningar, två i söder och två i norr varav det ena är högt placerat och det andra relativt lågt. Alla fyra har kalkstensomfattningar och bågar av ek med antikglas i blyspröjs, som tillkom i samband med Torsten Leon-Nilssons restaurering.

Det breda tornet har mindre stående rektangulära ljusöppningar i väster. I öster och väster finns två dubbla rundbågiga ljudöppningar och en i norr. Ankarjärnen i norr och väster bildar årtal 1767. De trappstegsformade gavelröstena i söder och norr har vertikala spetsbågiga blinderingar och över dessa i söder finns ett inristat kors.

Huvudingången är via tornet i väster genom en rundbågig portal med sandstensomfattning. Dörrbladen är klädda med blåmålad profilerad diagonalställd panel och med ett

överljusfönster, utformat i likhet med långhusets övre bågar. Framför porten ligger en stor kalkstenshäll. En ingång finns även på korets östra sida. Tre trappsteg leder till en rundbågig dörröppning med en blåmålad enkeldörr med spegelindelning med överliggande halvmåneformat fönster. På korets norra sida syns spår efter en igenmurad rektangulär dörröppning, som enligt tradition kallas "Dödens port", då de dödsdömda efter sista nattvarden lär ha gått igenom denna port på väg till galgbacken.

Interiör

Kyrkorummet består av långhus och kor och huvudingången är via vapenhuset i väster.

Vapenhuset är beläget i tornets bottenvåning och har ett golv, inlagt 1968, av rött murtegel som ligger lägre än porten samt med två stora hällar framför ingången i väster. På norra sidan är väggarna putsade och avfärgade i vitt och mot väggarna är tre äldre gravhällar uppsatta. Den södra väggen utgörs av breda trärena brädor med en högt placerad dörr till tornets övre våningar och en dörr till elcentral m.m. under trappan. Mot öster är den bevarade tornbågen försatt med en gråmålad träpanel av breda brädor samt med en gråmålad dörr i ramverkskonstruktion med spröjsad och glasad övre del samt med äldre lås och smidesdetaljer. Det plana taket består av trärena breda brädor.

Tornets övre våningar nås från en enkel trätrappa i vapenhusets södra sida. Trappan mynnar i tornets andra våning, som har ett brädgolv och i muren mot öster finns emporvåningens tre

medeltida rundbågiga öppningar, varav de två yttersta ursprungligen öppnat sig mot kyrkorummet. Mittennischen har bevarade rester av kalkmålningar. I den södra nischen finns en lucka som leder till långhusvinden. Tornmuren i norr har utstrukna fogar med kvaderritsningar. Mellanbjälklaget till tredje våningen saknas med undantag i norra delen där trätrappan till klockvåningen finns. Klockbocken är tillverkad av ek och har daterats till 1754 genom dendrokronologisk provtagning. Långhusets vind nås via en lucka i tornets andra våning. Långhuset har delvis bevarade romanska takstolar av ek, det finns spår av en brandskadad murrem och den nuvarande takstolen har dendrodaterats till 1165. Delar av långhusets murar har bevarad medeltida puts med rester av kalkmålningar. Även över korets valv finns rester av kalkmålningar.

Långhuset består av tre travéer. Långhusets golv lades, i likhet med vapenhuset och koret, med tegel 1968. Golven i bänkkvarteren består av smala lackade brädor och väggarnas nedre del är klädda med en ålderdomlig gråmålad panel och däröver putsade och avfärgade i vitt. Taket täcks av kryssribbvalv uppbyggda som halvstensvalv och som bärs upp av tresprångiga pilastrar.

Orgelläktaren i väster bärs upp av fyra smäckra gråmålade gjutjärnskolonner vid mittgången samt grövre träpelare utmed långsidorna. Undertaket består av breda gråmålade brädor och mot den västra väggen på den södra sidan finns en trätrappa till orgelläktaren. Läktarbarriären utgörs av en gråmålad rak ramverkskonstruktion med profilerade speglar, varav den mittersta är målad med Oscar II:s monogram. Läktargolvet består av ett smalt lackat trägolv.

Koret avskiljs från långhuset av en välbevarad hög, rundbågig triumfbåge med romanska kalkmålningar. Korets golv ligger ett steg högre än långhusets med samma tegelbeläggning. Väggarna är vitputsade med delvis bevarade kalkmålningar. Framför allt på korets västra vägg över triumfbågen finns välbevarade romanska kalkmålningar som framställer Jesu födelsehistoria. De är daterade till 1125–1140 och tillskrivna den så kallade Finjagruppen. På den norra väggen finns en djup rektangulär nisch, som även syns i exteriören och sannolikt har varit en äldre dörröppning eller koringång. Enligt en äldre tradition ska porten ha använts av de dödsdömda som efter sista nattvarden var på väg till galgbacken norr om kyrkan. Högt upp på östra väggen mot norr finns spår i muren, sannolikt efter tribunbågen till den rivna absiden. På norra och södra sidan finns rundbågiga medeltida fönsteröppningar, varav de två södra och den östligaste på norra sidan med delvis bevarade medeltida kalkmålningar i fönsternischerna. Det andra fönstret på norra sidan har en fint huggen kalkstensomfattning. Fönsterbågarna i ek, som tillkom vid Torsten Leon-Nilssons renovering, är kopplade och innerbågen försedd med klarglas. Taket består av en vitlaserad panel i en korgbågig form.

Utrymmet bakom altaret i öster fungerar som sakristia med prästingång i öster. Dörrbladet är gråmålat på insidan och altarpuppens baksida är inklädd med pärlspontpanel, som även bildar ett enkelt undertak.

Inredning och inventarier

Altaret är tillverkat av trä i en ramverkskonstruktion med profilerade speglar samt hörnpilastrar. På altarets framsida är det unika och ovanligt bekostade antemensalet monterat.

Det anses vara från 1150-talet och tillverkat av förgylld koppar med driven dekor, sannolikt av en tysk eller italiensk konstnär som varit delaktig i domkyrkobygget i Lund. Centralmotiv är jungfru Maria med Jesusbarnet omgiven av heliga kungar och profeter.

Altaruppsatsen är tillverkad av ek årtionden runt år 1600 och är rikt snidad i renässansstil med fristående kolonner som bär upp en baldakin som pryds av änglahuvud och avslutas upptill med Carl XI:s och Ulrika Eleonoras namnchiffer. Mittpartiet domineras av en altartavla, *Ecco Homo*, som skänktes 1863 av Köpings kyrka. På altaruppsatsens sidor och på predellan finns

textfält, däribland en påskrift med följande text; 1899 förnyades *Detta Herrans Hus och altare*. Färgsättningen i ljusa toner tillkom sannolikt då.

Altarringen är halvrund med genombruten barriär med marmorerade smäckra kolonner.

Dopfunten är placerad i långhusets nordöstra hörn. Den är tillverkad av sandsten och daterad till 1100-talets sista fjärdedel. Den är tillskriven Tove Stenmästare, som är upphovsman till den närbesläktade funten i Gumslöv som har inskriften TOVE GIERHI. Även dopfunten i Bjäresjö är tillskriven samma mästare. Dopfunten i Lyngsjö framställer scener i relief av mordet på ärkebiskopen Thomas Becket 1170 i Canterburykatedralen. Centralt i bild finns även kung Henrik II, som beordrade dådet. Dopfunten är mycket välbevarad och har spår av en polykrom bemålning i starka färger i rött, blått och grönt.

Predikstolen med tillhörande ljudtak och dörr är placerad i långhusets sydöstra hörn med uppgång från norr. Den är samtida med altaruppsatsen med en femsidig rikt dekorerad korg med fält med snidade skulpturer av evangelisterna och Paulus, omgivna av kolonner. Trappan tillkom sannolikt i samband med den omfattande reoveringen 1954–1968.

Bänkinredningen är sluten i två kvarter och ansluter mot ytterväggarna i söder och norr samt mot den västra väggen. Den är från 1700-talets mitt med rikt snidade luckor och gavlar med raka ryggestöd monterade i vägghuset. Den nuvarande färgsättningen med trärena gavlar med svartmålade dekorativa detaljer härstammar från Leon-Nilssons reovering 1954.

Orgelverk och fasad är tillverkade 1960 av A Mårtensson orgelfabrik, Lund. Den enkelt utformade fasaden är gråmålad med förgyllda dekorationer samt med ett spelbord i ek.

Kyrkan har två *klockor*, storklockan lär vara medeltida och eventuellt tillverkad på 1200-talet. Lillklockan är gjuten i New York och enligt inskrift skänkt av Pehr S Peterson, Chicago 1889.

Kyrkan har en *nummertavla* med en rikt snidad och förgylld ram från 1700-talet.

Kyrkogård

Kyrkogården omgärdas av en kallmurad naturstensmur, som i stort har samma utsträckning och med avfasade hörn som på kartor från tidigt 1800-tal. Huvudingången är från parkeringen i öster genom vita spritputsade kvadratiska grindstolpar täckta med svartmålad plåt samt med rikt utformade grindar i smide och gjutjärn. Grindar finns även i söder och väster. Dessa leder i dag ut på den angränsande åkern, men den södra ska enligt uppgift tidigare lett till skolan, och den västra till järnväghållplatsen. Kyrkogården domineras av gräsbevuxna ytor med grusade gångar.

Byggnader på kyrkogården

Vid en arkeologisk undersökning 2018 i samband med plantering av träd på kyrkogården framkom nordöstra delen av en husgrund på kyrkogårdens södra sida. Husgrundens funktion är oklar, men kan eventuellt ha tillhört en klockstapel, kastal eller benhus. Öster om kyrkogårdsmuren vid parkeringens södra sida finns två byggnader. Den västra utgörs av en

äldre redskapsbod med rödmålad panel med vagnsportar på norra gaveln. Öster om den uppfördes i slutet av 1980-talet eller i början av 1990-talet ett församlingshem med vitputades fasader.

Flygbild över Lyngsjö kyrkoanläggning från nordost där kyrkogårdens långsträckt rektangulära form omgiven av en kallmurad stenmur med avfasade hörn framträder tydligt. Foto: Pär-Martin Hedberg, 2014.

Kulturhistorisk karaktärisering av Lyngsjö kyrkoanläggning

Lyngsjö kyrka utgör tillsammans med den omgivande kyrkogården med sin vällagda stenmur och smidesgrindar en kulturhistorisk kyrkoanläggning med stora upplevelsevärden väl synlig invid landsvägen i det öppna odlingslandskapet.

Lyngsjö kyrka intar en särställning bland Skånes medeltida landsbygdskyrkor genom sina inventarier av ovanligt högstående konstnärlig kvalitet, som det unika förgyllda antemensalet av hög europeisk klass och dopfunten med sin intressanta skildring av mordet på ärkebiskop Becket samt med väl bevarade färgspår. Även kyrkans tidiga datering med bevarad romansk takstolskonstruktion och kalkmålningar och det breda västtornet med spåren efter en emporvåning visar på platsens tidiga centrala betydelse. Kyrkans breda västtorn är av en typ som brukar förknippas med den tidigmedeltida aristokratin och den exklusiva och påkostade utsmyckningen tyder på att kyrkobyggnaden uppförts på privat initiativ av någon storman, andlig eller världslig. Tornet har även på delar av murarna bevarade brett utdragna fogar med kvaderrits samt en tidigmedeltida runinskrift.

Exteriören har en bevarad medeltida form med det ovanligt högresta koret och det breda västtornet, med undantag av den rivna absiden. Fönsterbågarna av trä och portar från 1800-talets mitt är välbevarade och utgör numera ett ovanligt inslag i kyrkobyggnaderna.

Även interiören har bevarat sin medeltida form med tornbåge, kryssvalv, triumfbåge och korets romanska målningar och ovanliga diagonalt placerade fönsteröppningar. Den rikt utsmyckade altaruppsatsen och predikstolen med bevarad portal från omkring år 1600 och den slutna bänkinredningen från 1700-talets mitt, som ansluter mot västväggen bidrar till kyrkans ålderdomliga karaktär. Kyrkans båda klockor är ovanliga på olika sätt, storklockan som lär vara medeltida och lillklockan som är gjuten i New York och donerad till kyrkan av en utvandrad sockenbo.

Att tänka på vid förvaltningen av kyrkoanläggningen

- Lyngsjö kyrka är ett ovanligt välbevarat byggnadsverk från medeltiden. Kyrkan har en oklar byggnadshistoria och de medeltida murarna med bevarad medeltida puts, kalkmålningar och runristningar, emporvåningen och den romanska takstolen av ek kan ge ytterligare information om kyrkans tidiga byggnadsskede. Under nuvarande putslager och ovan valven kan finnas fler okända byggnadsdetaljer och målningar.
- Flera av kyrkans inventarier, såsom antemensalet och dopfunten är unika högstående arbeten.
- Kyrkan har haft exteriöra dekorationsmålningar, vilket är relativt ovanligt, och det kan finnas fler färgspår under den nuvarande putsen.
- Fönsterbågarna härrör sannolikt från renoveringen i mitten av 1800-talet och har bevarade äldre smidesbeslag.

- På kyrkogårdens södra sida har påträffats delar av en grund till en stenbyggnad med okänd funktion och det kan finnas fler grundstenar eller indikationer på bebyggelse lämningar.

Skydd m.m.

Lyngsjö kyrka och kyrkogård är skyddade enligt 4 kap. Kulturmiljölagen.

Kyrkan och kyrkogården är belägna inom det fasta fornlämningsområdet Lyngsjö bytomt, Lyngsjö 77:1 och runristningen i kyrkans mur, Lyngsjö 95:1, skyddas enligt 2 kap. Kulturmiljölagen.

Lyngsjö kyrkomiljö ingår i område *Lyngsjö* som är utvärderat som Särskilt värdefull kulturmiljö i Kulturmiljöprogram för Skåne, framtaget av Länsstyrelsen.

Källor och litteratur

Andersson, Hans, Anglert, Mats, *By, huvudgård och kyrka*. Studier i Ystadsområdets medeltid. 1989.

Andersson, T, Lindbom, G, Ranta, H. *50 kyrkor i nordöstra Skåne*. Regionmuseet Kristianstad 2012.

Bauman, K. och Hallberg, G. (red) *Skånska kyrkor*. Skånes Hembygdsförbund Årsbok 1997.

Dahlberg, M (red.) *Skåne – landskapets kyrkor*. Sockenkyrkorna, kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet 2015.

Dahlberg, M. Franzén, K. (red) *Sockenkyrkorna*. Kulturarv och bebyggelsehistoria. Riksantikvarieämbetet 2008.

Hansen, Kenth, *Vem satt på läktaren? Fyra typer av emporer i skånska kyrkors romanska västtorn*. Ingår i Fornvännen 2013.

Länsstyrelsen Skåne. Samhällsplanering & kulturmiljö. Kulturmiljöprogram. Särskilt värdefulla kulturmiljöer i Skåne.

Sundnér, Barbro, *Medeltida kyrkor i Skåne*. Dokumentation utförd på 1990-talet. (opubl) *Underhållsplan för Lyngsjö kyrka*, Ponnert Arkitekter AB, 2005-12-19.

Wickberg, Ylva. *Klockarejorden 1:1, Arkeologisk undersökning på Lyngsjö kyrkogård år 2018*. Sydsvensk arkeologi, rapport 2018:41.

Lantmäteriet - Historiska kartor

Riksantikvarieämbetet – FMIS Fornsök, Kulturmiljöbild, Riksintressen för kulturmiljövården.

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2019-09-11

Fältinventering, foto och rapportsammanställning: Anna Lindqvist, byggnadsantikvarie
Kulturhistorisk karaktäristik och rekommendationer: Anna Lindqvist, efter samråd med Degeberga-Everöds församling

Färdigställd: Remissrapport 2020-06-18, färdigställd 2021-07-16

Sammanfattning till BeBR

Stomme: Murverk – Gråsten, kalksten, tegel

Fasadmaterial: Puts- spritputs

Fasadkulör: Vit

Takform: Sadeltak

Taktäckningsmaterial: Tegel- rött, enkupigt

Antal våningar: 1

Byggnadsdel: Kor – öster, Torn -väster